

nationale ombudsman

Rapport

Motoragent heeft terecht gereageerd bij achtervolging scooter

Oordeel

Op basis van het onderzoek vindt de Nationale ombudsman de klacht over het optreden van de politie eenheid Oost-Nederland ongegrond, maar de klacht over de klachtbehandeling door de politie gegrond.

Inhoud

Wat ging aan de klacht vooraf?	3
Leeswijzer	3
Wat is de klacht van Natasha?	3
Het onderzoek van de Nationale ombudsman	4
Van welke feiten en omstandigheden gaat de Nationale ombudsman uit?	4
Wat zegt de politieacademie?	5
Hoe verliep de klachtbehandeling bij de politie?	6
Wat is het oordeel van de Nationale ombudsman?	6
Over het optreden van de motoragent	6
Over de klachtbehandeling door de politie.....	8
Conclusie: antwoorden op de onderzoeksvragen	9
Bijlage I: De resultaten van het onderzoek van de Nationale ombudsman.....	10

Wat ging aan de klacht vooraf?

Natasha¹ zat op 28 juni 2015 bij haar toenmalige vriend Felix² achterop een scooter. Natasha was op dat moment 15 jaar oud en Felix 18.

Een motoragent zag hen rijden. Deze motoragent droeg geen herkenbare politiekleding en reed op een motor die ook niet herkenbaar was als politiemotor. Hij zag dat de scooter waar Natasha op zat geen kentekenplaat had. Hij wilde de scooter laten stoppen om te controleren of deze voldeed aan de verkeersregels. De scooter reed een fietspad op en de motoragent ging daar achteraan. Hij gaf een stopteken, maar Felix reed door. Vervolgens ontstond een achtervolging op het fietspad. Deze achtervolging eindigde toen de scooter met Natasha en Felix in een greppel belandde.

Natasha vindt dat de motoragent haar bij deze achtervolging in gevaar heeft gebracht en dat het zijn schuld is dat zij en Felix uiteindelijk een ongeluk hebben gehad. Daarnaast is Natasha het niet eens met de manier waarop de politie haar klacht heeft behandeld.

Leeswijzer

In dit rapport geeft de Nationale ombudsman eerst aan waar de klacht van Natasha over gaat. Daarna zet de ombudsman uiteen van welke feiten en omstandigheden hij uitgaat bij de beoordeling van de klacht en wat de politieacademie hierover heeft gezegd. Vervolgens gaat de ombudsman in op de manier waarop de politie de klacht heeft behandeld. Tot slot geeft de Nationale ombudsman een oordeel over de klacht.

Wat is de klacht van Natasha?

Natasha vindt dat de motoragent buitenproportioneel jegens haar heeft gehandeld. Volgens haar heeft hij Felix tijdens de achtervolging opgejaagd en heeft hij de scooter in de richting van de berm gedrukt en bij de bocht afgesneden, waardoor de scooter in de greppel reed. De motoragent heeft haar tijdens de achtervolging ook tegen haar bovenarm geduwd. Verder geeft zij aan dat Felix niet is gestopt omdat hij niet wist dat de bestuurder van de motor een politieagent was.

Natasha vindt dat de motoragent haar met zijn optreden in gevaar heeft gebracht. Uiteindelijk hebben Felix en Natasha ook een ongeluk gekregen. Natasha had na dit ongeluk last van haar knieën, nek, rug en rechtersvoet. Een aantal jaar na dit ongeluk had Natasha nog steeds last van haar rug.

Natasha is ook niet tevreden over de manier waarop de politie haar klacht heeft behandeld. Natasha heeft het gevoel dat zij niet serieus is genomen door de politie. Volgens haar stopt de politie alles in de doofpot. Zij vindt dat de politie bepaalde informatie niet heeft betrokken bij de behandeling van de klacht.

Voor zijn onderzoek heeft de Nationale ombudsman aan de hand van de klacht van Natasha de volgende onderzoeksvragen opgesteld:

Heeft de politie evenredig gehandeld toen zij optrad tegen Felix, bij wie Natasha achterop zat?

Heeft de politie de klacht van Natasha op een behoorlijke wijze behandeld? Het gaat er daarbij om of de politie alle relevante informatie bij de behandeling van de klacht heeft betrokken.

---

¹ Fictieve naam.

² Fictieve naam.

Het onderzoek van de Nationale ombudsman

Bij het onderzoek naar de klacht hebben medewerkers van de Nationale ombudsman de stukken bestudeerd en gesproken met Natasha en de betrokken motoragent. Bij de stukken zaten naast de verklaringen van Natasha en de motoragent ook verklaringen van Felix en twee getuigen. De stukken bevatten ook aantekeningen van een zogenaamde verkeersongevallenanalyse (hierna: VOA), die de politie heeft verricht nadat de scooter in de greppel is beland. Verder hebben medewerkers van de Nationale ombudsman voor het onderzoek gesproken met een docent van de motorrijopleiding van de politieacademie. Een uitgebreide beschrijving van de resultaten van het onderzoek van de Nationale ombudsman staat in [bijlage I](#).

Van welke feiten en omstandigheden gaat de Nationale ombudsman uit?

De ombudsman stelt allereerst vast dat de motoragent de scooter op een fietspad heeft achtervolgd. Het fietspad liep ongeveer twee kilometer rechtuit. Naast het fietspad lag een groenstrook, en daarnaast een autoweg. Halverwege het fietspad stond een paaltje in het midden van het fietspad. Aan het eind liep het fietspad in een haakse bocht naar links. Bij die bocht reed Felix rechtdoor en belandde met Natasha in een greppel.

Verder stelt de ombudsman vast dat de motor en de scooter tijdens de achtervolging met een snelheid van 50 tot 60 kilometer per uur reden. En dat Natasha en Felix geen helm op hadden. Over deze punten hebben alle betrokkenen hetzelfde verklaard.

Over andere punten hebben de betrokkenen echter verschillend verklaard. Volgens de motoragent is het anders gegaan dan Natasha heeft gezegd. Hij zegt dat hij Felix en Natasha niet heeft geduwd of heeft afgesneden. Daar komt bij dat de verklaringen van Felix en de getuigen op bepaalde punten ook anders zijn dan die van Natasha en de motoragent.

Om te kunnen beoordelen of de politie evenredig handelde toen zij optrad tegen Felix, bij wie Natasha achterop zat, moet de ombudsman eerst vaststellen wat er tijdens de achtervolging is gebeurd. Omdat de verklaringen van Natasha, Felix, de motoragent en de getuigen op bepaalde punten verschillen, beoordeelt de ombudsman voor die punten wat hij daarover kan vaststellen. De ombudsman vindt op basis van de resultaten van zijn onderzoek kan vaststellen dat:

- Felix al tijdens de achtervolging wist dat de motorbestuurder een politieagent was en dat hij bewust is doorgereden;
- Felix en de motoragent tijdens de achtervolging meerdere keren dicht naast elkaar reden.

Felix wist dat de motorbestuurder van de politie was en reed bewust door

Felix heeft tegenover de politie verklaard dat de motorbestuurder eerst 'stop, stop' zei en dat hij *daarna* hoorde dat hij van de politie was. Uit zijn verklaring blijkt dat hij dit hoorde vóórdat hij het paaltje zag. Dat was gelet op de locatie van het paaltje ruim voor het einde van de achtervolging. Verder is van belang dat Felix volgens de verklaring van Natasha tijdens de achtervolging 'verloren' zei toen de motoragent iets riep over het kenteken van de scooter. Van dat kenteken staat vast dat dat ontbrak. Felix wist dus ook dat het de motoragent om zijn kenteken ging.

De ombudsman vindt het gelet hierop aannemelijk dat Felix bewust met hoge snelheid is doorgereden, om te voorkomen dat de motoragent hem staande kon houden.

De motoragent heeft de scooter tijdens de achtervolging niet afgesneden of geduwd, maar de motor en de scooter hebben wel dicht naast elkaar gereden

De ombudsman ziet dat alle betrokkenen verschillend hebben verklaard over het afsnijden en het duwen. De verklaringen van de getuigen hierover zijn op details anders dan die van Natasha en de motoragent. Getuige A verklaarde dat zij het idee had dat er over en weer werd geduwd. Verder valt op dat zij als enige verklaarde dat de motoragent het stuur van de scooter vastpakte. Getuige B verklaarde dat hij zag dat er 'wat duw-en-

trekwerk' was tussen de motoragent en Felix. De motoragent verklaarde in reactie op deze getuigenverklaringen dat het er mogelijk uitzag alsof er werd geduwd. Dat kwam doordat hij mee naar links stuurde als de scooter zijn richting op stuurde en hij mee terugstuurde op het moment dat de scooter terugstuurde. Verder heeft Felix op zijn beurt niets gezegd over duwen of afsnijden door de motoragent.

Alles bij elkaar komt de ombudsman tot de conclusie dat de verklaringen op dit punt onvoldoende concreet en eenduidig zijn om op basis daarvan vast te stellen dat de motoragent de scooter tijdens de achtervolging (meerdere keren) heeft afgesneden of naar de berm van het fietspad heeft gedrukt. Ook kan de ombudsman om deze reden niet vaststellen dat de motoragent de scooter, Felix of Natasha heeft geduwd. Uit verschillende verklaringen van de betrokkenen blijkt wel voldoende dat de motor en de scooter tijdens de achtervolging meerdere keren dicht naast elkaar reden en heen en weer over het fietspad slingerden. Daarom gaat de ombudsman daar vanuit.

De motoragent heeft de scooter niet afgesneden bij de bocht

Natasha verklaarde hierover dat de motoragent bij de bocht links voor de scooter ging rijden, waardoor de scooter de bocht niet in kon rijden. De verklaring van Natasha wordt op dit punt ondersteund door de conclusie van de politiemedewerkers die de VOA hebben verricht. Zij concludeerden dat het aannemelijk is dat de scooter de bocht niet in kon sturen omdat de motorrijder links van de scooter is blijven rijden op het moment dat de bocht naderde. Omdat verdere informatie hierover ontbreekt, is het niet duidelijk geworden waar deze politiemedewerkers deze conclusie op baseerden.

De motoragent verklaarde dat hij 30 meter voor de bocht afremde en dat hij de scooter daarmee voldoende ruimte gaf om de bocht in te rijden. Die verklaring vindt steun in de verklaring van getuige A. Getuige A heeft namelijk verklaard zij zag dat de motoragent vóór de bocht afremde. Dat past ook bij het feit dat de motoragent de bocht zelf wél heeft gehaald. Verder is van belang dat Felix op dit punt weer iets anders verklaarde. Hij verklaarde als enige dat zijn scooter een beweging heen-en-weer maakte en daardoor bij de bocht rechtdoor reed. Hij dacht dat dit kwam doordat de scooter een duw of een schop kreeg.

De Nationale ombudsman kan op basis hiervan niet uitsluiten dat de scooter door een andere oorzaak dan het rijgedrag van de motoragent de bocht niet heeft gehaald. De scooter reed bijvoorbeeld met een hoge snelheid en de voorrem van de scooter was defect.

De ombudsman kan gelet hierop dan ook niet vaststellen dat de motoragent de scooter zodanig heeft gehinderd dat Felix de bocht niet meer kon maken.

Wat zegt de politieacademie?

De ombudsman heeft informatie ingewonnen over hoe vanuit de motorrijopleiding van de politieacademie wordt aangekeken tegen het optreden van de motoragent. De ombudsman heeft hierover met een docent van de motorrijopleiding gesproken. Hierbij is de ombudsman uitgegaan van de feiten die hij hiervoor heeft vastgesteld.

De docent verklaarde dat een motoragent mondeling, met handgebaren of met een signaal een stopteken kan geven. Als een motoragent een scooter wil laten stoppen, dan moet hij naast de scooter rijden om dat stopsteken hoorbaar of zichtbaar te maken. Daarom leert de politieacademie de studenten om op die manier een stopteken aan een scooter te geven.

De politieacademie besteedt tijdens de opleiding aandacht aan de proportionaliteit en de subsidiariteit van het handelen van de politie bij het stoppen van een scooter. De kernboodschap van de politieacademie is dat een motoragent voortdurend een inschatting moet maken van het risico van zijn handelen. Daarbij moet hij zijn eigen veiligheid en die van de andere verkeersdeelnemers in acht nemen. Als een motoragent iets of iemand anders raakt dan is de kans groot dat de motor zijn balans kwijtraakt en valt. De motoragent moet voor zijn eigen veiligheid dus een bepaalde 'bufferruimte' houden ten opzichte van andere verkeersdeelnemers.

Volgens de docent heeft de motoragent zich in dit geval gehouden aan wat de politieacademie bij de rijopleiding leert aan studenten. Volgens de docent kan er bij een scooter zonder kenteken sprake zijn van een gestolen scooter. Dat is een misdrijf. Daar kwam bij dat Felix en Natasha geen helm droegen. Dat zijn redenen om degenen die op de scooter zitten te controleren. De motoragent bleef tijdens de achtervolging naast de scooter rijden om Felix met stoptekens duidelijk te maken dat hij moest stoppen. Voor de mate van gevaarzetting is van belang dat het ging om een fietspad dat rechtdoor liep en daardoor overzichtelijk was. Voor zover dat nodig was, hield de motoragent ook rekening met de andere verkeersdeelnemers. Als hij achter de scooter was blijven rijden, was de kans groter dat de scooter op een bepaald moment de bebouwde kom in reed. Dan wordt de gevaarzetting aanmerkelijk groter voor alle betrokkenen én voor andere verkeersdeelnemers.

Hoe verliep de klachtbehandeling bij de politie?

De politiechef vroeg de klachtenadviescommissie van de politie (hierna: de klachtencommissie) om hem te adviseren over de klacht van Natasha. Hiervoor heeft de politie een klachtdossier aan de klachtencommissie gegeven. De politie heeft de verklaringen die Natasha, Felix en de getuigen A en B bij de politie hebben afgelegd niet in dat klachtdossier opgenomen. Verder heeft de politie slechts een deel van de informatie over de VOA in dit dossier opgenomen. De conclusie van de VOA, dat het aannemelijk is dat de motorrijder links van de scooter is blijven rijden op het moment dat de bocht naderde en dat de scooter daardoor niet kon insturen, staat hier niet bij.

De klachtencommissie heeft een hoorzitting gehouden. Uit het verslag van die zitting blijkt dat de advocaat en de moeder van Natasha tijdens de hoorzitting vragen hebben gesteld over de resultaten van de VOA en over de verklaringen van de getuigen. Daar kwam tijdens de hoorzitting echter geen antwoord op.

Uiteindelijk adviseerde de klachtencommissie de politiechef om geen oordeel te geven over de klacht van Natasha over het optreden van de politieagent. De politiechef nam dit advies over.

Wat is het oordeel van de Nationale ombudsman?

Over het optreden van de motoragent

Waarom toetst de Nationale ombudsman de gedragingen van de politie?

De Nationale ombudsman is zich ervan bewust dat de achtervolging is geëindigd met een heftig ongeluk. Hij kan zich ook voorstellen dat dit ongeluk een grote impact op Natasha heeft gehad. De rol die de ombudsman heeft is om te beoordelen of de motoragent behoorlijk heeft opgetreden. De ombudsman beoordeelt dit aan de hand van het evenredigheidsvereiste. Het evenredigheidsvereiste houdt in dat de overheid een middel kiest om haar doel te bereiken dat niet onnodig ingrijpt in het leven van de burger en dat in evenredige verhouding staat tot dat doel. Dit vereiste brengt ook met zich mee dat de overheid alle relevante omstandigheden meeweegt, voordat zij voor de inzet van een bepaald middel kiest.

Wat is het oordeel van de Nationale ombudsman over het optreden?

Voor zover de ombudsman kan vaststellen wat er tijdens de achtervolging is gebeurd, is hij van oordeel dat de motoragent bij de achtervolging evenredig heeft opgetreden. Het optreden van de motoragent was in dit geval nodig. De motoragent had namelijk een goede reden om Felix te willen laten stoppen. De Nationale ombudsman vindt dat de motoragent geen betere manier had om dat doel te bereiken. Met de achtervolging ontstond een gevaarlijke situatie voor de motoragent, de bestuurder van de scooter én voor Natasha. Maar het gevaar dat de motoragent met zijn optreden veroorzaakte, stond naar het oordeel van de ombudsman in verhouding tot het doel dat hij wilde bereiken.

Optreden was nodig

De motoragent wilde Felix laten stoppen om te controleren of de scooter voldeed aan de verkeersregels. De motoragent had gezien dat de scooter geen geldige kentekenplaat had, terwijl dat verplicht is. Het ontbreken

van een geldige kentekenplaat was op zichzelf voldoende reden om de scooter te laten stoppen. Daar komt nog bij dat het ontbreken van een kentekenplaat een aanwijzing kan zijn voor diefstal van een scooter. De motoragent kon dat alleen nagaan met een onderzoek aan de scooter. Bovendien hadden Felix en Natasha geen helm op. De motoragent had dus voldoende redenen om Felix te laten stoppen.

Geen betere manier

Dan is het vervolgens de vraag of de motoragent Felix op een andere manier had kunnen laten stoppen. De ombudsman heeft bij zijn onderzoek gekeken naar alternatieven die de motoragent had. De enige reële mogelijkheid lijkt dat de motoragent achter Felix en Natasha was blijven rijden en hulp van collega's had ingeroepen. Maar dan bestond het risico dat Felix een omgeving in zou rijden waar de verkeerssituatie minder overzichtelijk was dan op het fietspad. Dit zou dan meer gevaar kunnen opleveren voor de betrokkenen en voor andere (kwetsbare) verkeersdeelnemers. Bovendien was het dan nog steeds de vraag wat er voor nodig was geweest om Felix te laten stoppen.

Het was dus van belang dat de motoragent bleef proberen om Felix op het fietspad te laten stoppen. De enige manier waarop hij dat kon doen, was door naast Felix te blijven rijden. Alleen vanuit die positie kon de motoragent hem een zichtbaar stopteken geven. Hieruit blijkt naar het oordeel van de ombudsman dat de motoragent geen betere manier had om de scooter te laten stoppen.

Het perspectief van Natasha

De motoragent heeft verklaard dat hij bij de afweging om de achtervolging in en voort te zetten eigenlijk geen rekening heeft gehouden met de situatie van Natasha als passagier. Hij vindt dat zij er zelf voor heeft gekozen om achterop de scooter te gaan zitten. En dat haar veiligheid verder de verantwoordelijkheid van Felix was.

De ombudsman vindt dat de motoragent de situatie van Natasha wel had moeten meenemen bij zijn inschatting van het risico van zijn handelen. Natasha was immers een van de verkeersdeelnemers waar het handelen van de motoragent impact op had. Daarbij speelde een rol dat zij door het ontbreken van een helm en als passagier in een kwetsbare positie verkeerde. Dat de motoragent rekening had moeten houden met de situatie van Natasha als passagier betekent niet direct dat hij gelet op die situatie niet had mogen handelen zoals hij heeft gedaan.

Mate van gevaar stond in verhouding tot het doel

De motoragent en Felix reden met hoge snelheid, dicht bij elkaar, terwijl zij op bepaalde stukken slingerden. Deze omstandigheden vergrootten het risico op een ongeluk. Natasha bevond zich door deze omstandigheden dus in een gevaarlijke situatie, terwijl zij geen helm op had. Aan de andere kant vond de achtervolging plaats op een langgerekt fietspad dat helemaal rechtdoor liep. Uit het onderzoek van de ombudsman blijkt ook dat er weinig andere verkeersdeelnemers op dat fietspad waren. De motoragent en Felix hadden dus een goed zicht op de weg. Daarom was het risico dat de motoragent of Felix tegen iets of iemand aan zouden rijden beperkt.

Dat neemt niet weg dat de motoragent en Felix elkaar konden raken. De motoragent en de docent van de politieacademie hebben daarover allebei gezegd dat de kans groot is dat de motoragent, Felix en Natasha allemaal zouden vallen als zij elkaar zouden raken. De ombudsman weet niet precies hoeveel afstand de motoragent van de scooter heeft gehouden. Maar de ombudsman acht het niet waarschijnlijk dat de motoragent bewust het risico zou nemen dat zij tegen elkaar aan zouden komen en dat ook hij zou vallen. Verder weegt de ombudsman ook mee dat de motoragent meerdere rijopleidingen heeft gedaan. Daarom gaat de ombudsman ervan uit dat hij ook voldoende vaardig is om in zulke situaties een veilige afstand te houden. Ook op de momenten dat een motor en een scooter heen en weer bewegen. De ombudsman gaat er dan ook vanuit dat de motoragent een veilige afstand van de scooter heeft gehouden.

De ombudsman is gelet hierop van oordeel dat de mate van het gevaar dat de motoragent met zijn optreden voor Natasha veroorzaakte in verhouding stond tot zijn doel om Felix te laten stoppen.

Over de klachtbehandeling door de politie

Waaraan toetst de Nationale ombudsman?

De Nationale ombudsman toetst de manier waarop de politie de klacht heeft behandeld aan het behoorlijkheidsvereiste van goede voorbereiding. Dit vereiste houdt in dat de overheid alle informatie verzamelt die van belang is om een weloverwogen beslissing te nemen. De Nationale ombudsman heeft in zijn Ombudsvisie op Professionele Klachtbehandeling uitgewerkt wat burgers van klachtbehandeling door een overheidsinstantie mogen verwachten.³ Voor de beoordeling van deze klacht kijkt de ombudsman in het bijzonder naar de mate waarin de politie de klacht heeft onderzocht. Het onderzoek moet erop gericht zijn de feiten te achterhalen die relevant en nodig zijn om een standpunt in te nemen over de klacht. Het gaat erom dat de politie vaststelt wat er is gebeurd.⁴ Daarbij moet de politie in ieder geval alle informatie verzamelen die betrekking heeft op de gedraging waar de klacht over gaat en die zij voorhanden heeft of op een eenvoudige manier kan verkrijgen. Dit houdt ook in dat de politiechef deze informatie deelt met de klachtencommissie als hij de commissie vraagt om hem over een klacht te adviseren. Alleen dan kan de klachtencommissie een volledig gedragen advies aan de politiechef uitbrengen.

Wat is het oordeel van de Nationale ombudsman?

Uit het onderzoek blijkt dat de politie bepaalde informatie niet heeft betrokken bij de behandeling van de klacht en daardoor ook niet heeft gedeeld met de klachtenadviescommissie. Het gaat om de verklaringen die Natasha, Felix en de getuigen bij de politie hebben afgelegd en om een deel van de resultaten van de VOA van de politie.

De politie heeft de ombudsman laten weten zij de verklaringen van getuigen A en B niet bij de behandeling heeft betrokken omdat deze verklaringen geen compleet beeld geven van wat er is gebeurd. Ze gaan namelijk alleen over de laatste 200 meter van het voorval. De politie is niet ingegaan op de vraag waarom zij de verklaringen van Natasha en Felix niet bij de klachtbehandeling heeft betrokken.

De ombudsman is van oordeel dat deze verklaringen wel relevant waren voor de behandeling van de klacht. De klacht van Natasha ging over het optreden van de motoragent tijdens de gehele achtervolging. Uit de verklaringen blijkt dat Natasha, Felix en de getuigen allemaal iets hebben waargenomen van dat optreden. Het is dan niet nodig dat de verklaringen over het hele voorval gaan of dat zij een compleet beeld geven van dat optreden. Wat de concrete waarde van de verklaringen is, moet bij de behandeling van de klacht worden beoordeeld. De politie had deze verklaringen dan ook moeten betrekken bij de behandeling van de klacht en moeten delen met de klachtencommissie.

Daarnaast heeft de politie, anders dan dat de politiechef stelt, niet alle informatie van de VOA in het dossier van de klachtencommissie opgenomen. Uit het onderzoek van de ombudsman blijkt dat de conclusie, dat het aannemelijk is dat de motoragent links van de scooter is blijven rijden op het moment dat de bocht naderde en dat de scooter daardoor niet kon insturen, niet is opgenomen in het klachtdossier. Een belangrijk onderdeel van de klacht van Natasha gaat over het door haar waargenomen gedrag van de motoragent in de bewuste bocht. Daarom had de politie ook deze informatie met de klachtencommissie moeten delen. De ombudsman vindt het overigens opvallend dat deze bevinding, die mogelijk als belastend voor de motoragent kan worden gezien, de enige bevinding uit de VOA is die de politie niet met de klachtencommissie heeft gedeeld.

De politie heeft de klachtencommissie dus niet alle informatie gegeven die voor de beoordeling van de klacht van belang was. Deze zaak laat goed zien welke gevolgen het kan hebben als de politie de klachtencommissie niet voldoende informeert. Bij de hoorzitting van de klachtencommissie hebben de advocaat en de moeder van Natasha vragen gesteld over de ontbrekende informatie. Op deze vragen

³ Rapport 2018/005. Zie ook www.nationaleombudsman.nl/overheidsprofessionals/klachtbehandeling.

⁴ Rapport Nationale ombudsman 2021/002, Professionele klachtbehandeling door de politie, een onderzoek naar klachtbehandeling door de politie', www.nationaleombudsman.nl.

hebben zij bij de hoorzitting geen antwoord gekregen. Dat gaat ten kosten van het vertrouwen dat een burger in de klachtprocedure heeft. Daar komt nog bij dat de klachtencommissie in haar advies liet weten dat meer informatie over de kwestie ontbrak en dat zij mede hierdoor geen oordeel over de klacht kon geven. Het is voor de burger altijd onbevredigend als vanwege een gebrek aan informatie geen oordeel over een klacht kan worden gegeven.

In zijn reactie op de klacht liet de politiechef de ombudsman weten dat de klachtencommissie meer informatie bij de politie kan opvragen als zij iets mist. De Nationale ombudsman vindt dat deze werkwijze niet toereikend is. Als de klachtencommissie niet weet welke informatie er is, kan zij in veel gevallen ook niet weten dat zij iets mist.

De Nationale ombudsman komt op basis van het voorgaande tot het oordeel dat de politie de klachtencommissie onvoldoende heeft geïnformeerd. Daarmee heeft de politie niet voldaan aan het behoorlijkheidsvereiste van een goede voorbereiding. De ombudsman is gelet hierop van oordeel dat de politie de klacht van Natasha niet op een behoorlijke wijze heeft behandeld.

Conclusie: antwoorden op de onderzoeksvragen

De Nationale ombudsman komt tot de conclusie dat de politie evenredig heeft gehandeld toen zij optrad tegen de bestuurder van de scooter, bij wie Natasha achterop zat. Daarnaast komt de ombudsman tot de conclusie dat de politie de klacht van Natasha niet op een behoorlijke wijze heeft behandeld. De politie heeft hiermee gehandeld in strijd met het behoorlijkheidsvereiste van een goede voorbereiding.

De Nationale ombudsman,

Reinier van Zutphen

Bijlage I: De resultaten van het onderzoek van de Nationale ombudsman

De verklaringen en de verkeersongevallenanalyse

De verklaring van Natasha

Er kwam opeens een motor naast haar en Felix rijden. De man die op de motor zat begon tegen haar en Felix te schreeuwen. Zij had niet door dat de motorrijder een politieagent was. De motorrijder was helemaal in het zwart gekleed. Zij zag ook geen teken op de motor waaruit bleek dat deze van de politie was. Zij hoorde dat de motorrijder iets riep van: 'je kenteken'. Zij hoorde dat Felix zei: 'dat ben ik verloren'. Natasha zei nog tegen de motorrijder dat zij nog 'een nieuwe' moesten halen. Felix reed door. De motorrijder bleef naast hen rijden en duwde hen met de motor naar de zijkant, waardoor zij moesten uitwijken richting de weg waar de auto's op reden.

De bestuurder van de scooter en de motorrijder gingen steeds harder rijden. Natasha zag en voelde dat de motorrijder haar duwde, met zijn rechterhand tegen haar linker bovenarm. Zij kon zich nog net vasthouden aan Felix. Vervolgens zag zij een paaltje op het fietspad en zij zag fietsers die hen tegemoet reden. Zij zag dat Felix van de scooter aan de rechterkant langs het paaltje reed en dat de motorrijder aan de linkerkant langs het paaltje reed. Toen zij voorbij het paaltje waren, zag zij dat de motorrijder weer naast hen kwam rijden. Natasha hoorde dat de motorrijder zei: 'na de bocht moet je stoppen' en zij zag dat de motorrijder steeds met zijn motor naast en achter hen reed. Als de motorrijder naast hen reed, slingerde hij richting de scooter en dan weer van hen af. Zij had het gevoel dat de motorrijder hen hiermee van de weg probeerde te drukken. Felix moest mee slingeren om niet in de berm te raken. Natasha: 'Ik was heel erg bang.'

Aan het eind liep het fietspad in een haakse bocht naar links. Toen zij bij de bocht aankwamen passeerde de motorrijder hen en ging schuin links voor hen rijden. Hierdoor sneed hij hen af. Felix gooide het stuur om en kon nog net een boom ontwijken. Hij reed vervolgens rechtdoor van het fietspad af, het hoge gras in. Opeens vlogen zij omhoog en weer naar beneden. Zij landden in een soort greppel.

De verklaring van Felix

Uit het niets reed er een motor naast hem en hij hoorde de motorrijder 'stop, stop!' roepen. Uit schrik reed hij gewoon door. Daarna hoorde de bestuurder de motorrijder roepen: 'Stop politie!'. Hij zag dat er voor hem paaltjes aankwamen waar fietsers met kinderen fietsten. Na de paaltjes liet de bestuurder zijn gas los. Daarna remde hij ook, omdat hij een bocht zag aankomen. Hij wilde de bocht in sturen, maar hij kreeg een duw en een trap ergens tegenaan. Hij weet niet precies waar tegenaan. Hij weet dat hij een duw of een trap kreeg omdat zijn scooter heen en weer ging en rechtdoor reed in plaats van dat hij de bocht in reed. Daarna belandde hij in een water.

De verklaring van de motoragent bij de politie

De motoragent is aan het begin van het fietspad links naast de scooter gaan rijden. Hij reed op dat moment vlak naast de scooter, op ongeveer een meter. Dit deed hij om zich kenbaar te maken. Hij deed de klep van zijn helm omhoog, zei 'stop politie' en wees naar het transparant dat aan de schuine zijde van de voorkant van de motor zat. Dat is volgens de motoragent een heel duidelijk, knipperend signaal waarop 'stop politie' staat. De bestuurder van de scooter keek hem aan en reageerde daar niet op. Daarom bleef de motoragent er naast rijden en riep nog een keer 'stop politie'. De motoragent kreeg op dat moment de indruk dat de bestuurder van de scooter wel door kreeg dat hij van de politie was. De motoragent: 'Dat kon ook niet anders meer.'

De bestuurder van de scooter bleef gas geven en doorrijden. De motoragent zag dat de scooter daarna zijn kant op stuurde. Op het moment dat hij de scooter zag indraaien, nam hij ruimte om niet met hem in aanraking te komen. Dat wilde hij voorkomen. De achtervolging ging zo door. De motoragent reed naast de scooter die hem steeds naar de zijkant drukte waardoor hij er weer achter ging rijden. De hele weg reden zij met een hoge snelheid. De motoragent schat in dat hun snelheid tussen de 50 en 60 kilometer per uur lag.

De motoragent heeft gedurende die hele achtervolging tegen de bestuurder en Natasha geroepen. Hij riep dat zij moesten stoppen en dat het geen zin had om door te rijden.

Op een gegeven moment zag de motoragent fietsers tegemoetkomen. Hij deed ook zijn tweede transparant aan de voorkant van zijn motor aan, om de tegemoetkomende fietsers te laten zien dat hij van de politie was. De scooter bleef met dezelfde snelheid doorrijden. In de loop van de achtervolging heeft de motoragent ook de meldkamer ingeseind en zijn positie doorgegeven. Hij gaf door dat hij in een achtervolging zat en waar hij reed.

Nadat zij de fietsers passeerden, ging de motoragent weer naast de scooter rijden. Hij had nog steeds twee stopsignalen aan staan op de transparanten aan de voorkant en aan de zijkant van de voorkant. Hij bleef ook zeggen dat zij moesten stoppen. Hij zag dat de bestuurder van de scooter hem meerdere keren aankeek en de scooter herhaaldelijk naar links stuurde.

Aan het eind van het fietspad lag een haakse bocht naar links. Daar stond ook een opvallend bord met rood-witte vlakken waarmee duidelijk werd aangegeven dat je daar niet rechtdoor kon. Met de snelheid die zij reden, konden de scooter en de motor de bocht niet halen. Daar hield de motoragent rekening mee. Hij nam meer afstand van de scooter. Hij ging meer dan vijf meter links achter de scooter rijden, zodat de scooter ook zijn snelheid kon minderen om de bocht te halen. De bestuurder van de scooter kon alleen naar links. Daar was op dat moment ook ruimte voor. Zij naderden de bocht. Op ongeveer 30 meter voor de bocht remde de motoragent af. Vervolgens zag hij dat de scooter rechtdoor ging. Hij zag geen remlichten bij de scooter. De bestuurder en Natasha vlogen vervolgens van de scooter af.

De verklaring van de motoragent tegenover de Nationale ombudsman

Over het duwen

De motoragent verklaarde tegenover de ombudsman dat hij niet heeft geprobeerd om Natasha of de scooter opzij te duwen. Dat doet hij nooit omdat dat gevaarlijk is, voor iedereen. Hij wil zichzelf ook niet in gevaar brengen. Als zij maar even contact maken met de motor en de scooter dan vallen zij allebei. Hij verklaarde ook dat het geen zin had om dat te doen; de scooter kon geen kant op. Naast hen lag een strook met struiken. De motoragent hield juist afstand nadat hij merkte dat de bestuurder van de scooter hem probeerde te duwen. Op het moment dat de scooter zijn richting op stuurde, stuurde de motoragent mee naar de linker zijkant en op het moment dat de scooter terugstuurde, stuurde hij mee terug naar de positie van de scooter aan de rechterkant van het fietspad. Hij kan zich wel voorstellen dat de getuigen die bewegingen van en naar elkaar toe zo hebben opgevat dat hij de scooter terugduwde, maar dat is niet zo.

De motoragent verklaarde ook dat hij niet met zijn hand aan het stuur van de scooter heeft gezeten, zoals getuige A verklaarde. Dat doet hij absoluut nooit. Het is praktisch ook niet mogelijk. Als hij zijn hand van zijn stuur haalt dan schiet zijn gashendel (die aan de rechterkant van het stuur van zijn motor zit) terug en remt hij direct af. Hij heeft dan niet eens de tijd om het stuur van een ander te pakken, omdat zijn eigen snelheid terugloopt, waardoor de afstand tussen hem en de ander dus groter wordt. Dat kan alleen als hij zijn gashendel vastzet, maar dat doet hij nooit. Hij vraagt zich ook af of de getuige dit vanuit de auto wel goed kon zien. In de berm tussen het fietspad en de autoweg stonden immers bosjes.

Over de conclusie van de VOA

Volgens de motoragent klopt de conclusie van de VOA, dat hij de scooter onvoldoende ruimte heeft geboden, niet. Hij denkt dat de VOA tot deze conclusie is gekomen doordat de medewerkers van de politie die de VOA verrichtten bij hun redenering uit zijn gegaan van de plek waar de motor stond toen hij ervan afstapte. Als hij daar had gestaan op het moment dat de scooter de bocht in ging, dan had de scooter de bocht inderdaad niet kunnen maken. Maar hij reed nog achter de scooter op het moment dat de scooter rechtdoor ging. Hij heeft ruim van tevoren geremd, heeft de motor uitgereden en hij heeft de motor daarna voorbij de bocht neergezet.

Hoe kijkt de motoragent terug op de achtervolging?

De motoragent verklaarde dat hij zichzelf en de andere weggebruikers niet in gevaar wilde brengen. Hij wil iemand die in

overtreding is aanhouden, maar hij houdt daarbij wel rekening met de veiligheid. In dit geval zag hij niet aankomen dat de scooter rechtdoor zou rijden.

Op de vraag wanneer hij een achtervolging om veiligheidsredenen afbreekt, verklaarde de motoragent dat hij stopt als de meldkamer dat bepaalt of als hij zelf vindt dat het te gevaarlijk is om een achtervolging voor te zetten. Dat zou het geval zijn als hij ziet en merkt dat het zo gevaarlijk wordt dat er ernstige ongelukken kunnen gebeuren. Daarbij kijkt hij ook naar degene die vlucht en naar andere verkeersdeelnemers. Als het bijvoorbeeld gaat om een druk winkelcentrum dan stopt hij direct. Hij kan er dan ook voor kiezen om andere eenheden te vragen om het over te nemen.

Het ging in dit geval om een lang, recht fietspad. Het enige aanwijsbare gevaar was voor de fietsers die ook gebruikmaakten van het fietspad. Daar hield hij wel rekening mee. Hij gebruikte zijn transparant, minderde vaart en trok weer bij toen de fietsers voorbij waren. Als het nog drukker was geweest met fietsers, was hij misschien wel eerder gestopt.

De motoragent verklaarde dat hij bij de afweging om de achtervolging op de scooter voort te zetten eigenlijk geen rekening hield met de situatie van Natasha. Hij vindt dat hij richting haar heeft gedaan wat hij kon doen. Zij koos ervoor om achterop de scooter te stappen. Hij realiseert zich wel dat zij niets aan de achtervolging kon doen, maar zijn acties waren niet tegen haar gericht. Hij vindt dat het de verantwoordelijkheid van de bestuurder van de scooter is dat zij in gevaar is gebracht. De bestuurder had de controle over de scooter en koos er volgens de motoragent voor om zo hard te rijden en om bij de bocht rechtdoor te gaan.

Terugkijkend, verklaarde de motoragent dat de gevaarstelling voor Natasha niet zodanig was dat dat zwaarder woog dan zijn doel om de bestuurder staande te houden. Het was tot de bocht een overzichtelijk, recht fietspad, dat naast de autoweg liep. Hij kon op dat moment ook niet voorspellen dat de bestuurder van de scooter bij de bocht rechtdoor het weiland in zou rijden. Hij schrok ook enorm toen dat gebeurde.

De verklaring van getuige A

Getuige A zat in de auto bij haar man (getuige B). Haar man reed. Op een gegeven moment zag zij naast hen een scooter rijden. Zij zag dat de scooter vlak naast een motor reed. De scooter en de motor reden in dezelfde richting als de auto. Getuige A zag dat de motorrijder enkele malen zijn motor richting de scooter stuurde. Zij vond dat er gevaarlijk uitzien. Zij zag op dat moment niet dat die motorrijder een politieagent was. Haar man riep zelfs nog uit het raam van de auto iets in de trant van: 'Hey, doe normaal'. Zij zag op enig moment ook dat die motorrijder het stuur vastpakte van de scooter. Zij had het idee dat de motorrijder de remmen van de scooter wilde knijpen. Zij had ook het idee dat er over en weer werd geduwd tussen de motorrijder en de passagier van de scooter. Zij zag de motorrijder voor de bocht naar links afremmen. De bestuurder van de scooter reed echter rechtdoor. Daarna kon zij de scooter niet meer zien.

De verklaring van getuige B

Getuige B reed in zijn auto en zag aan de linkerkant van de weg op het fietspad een scooter en een motor rijden. Hij zag dat ze naast elkaar reden en dat er een conflict was. Hij zag dat er wat duw-en-trek-werk was tussen de twee. Hij had het idee dat ze rond de 60 a 70 kilometer per uur reden. Hij had het raam van zijn auto open en hoorde de motorrijder roepen; 'Stoppen, stoppen!'.

Getuige B had het idee dat de motor en de scooter door hun snelheid de haakse bocht aan het einde van het fietspad niet gingen halen. Hij zag vervolgens dat de scooter rechtdoor de sloot inreed en dat de motor op het fietspad stilstond.

De verkeersongevallenanalyse

De politie heeft een zogenaamde verkeersongevallenanalyse (VOA) verricht nadat de scooter in de greppel is beland. In het incidentenregistratiesysteem van de politie zijn hier aantekeningen over opgenomen.

Uit deze aantekeningen blijkt dat de politie vaststelde dat de scooter geen voorremhendel en geen voorremkabel had. De voorrem werkte daardoor helemaal niet. De politie trof op de scooter geen sporen aan

die afkomstig zouden kunnen zijn van trappen of duwen. Uit de aantekeningen blijkt ook dat de politie concludeerde dat het aannemelijk is dat de motorrijder links van de scooter is blijven rijden op het moment dat de bocht naderde. De scooter kon dus niet insturen. De scooter kon alleen nog schuin naar links. Rechtdoor stond een hek, rechts van hem een haag en links de motorrijder. De politie heeft verder geen informatie over de resultaten van de VOA vastgelegd.

Behandeling van de klacht bij politie

Natasha diende een klacht in bij de politie over de manier waarop de motoragent had opgetreden. Omdat de klacht niet kon worden opgelost in de eerste fase van klachtbehandeling, vroeg de politie de klachtenadviescommissie van de politie (hierna: de klachtencommissie) om de politiechef te adviseren over de klachten. Hiervoor heeft de politie een klachtdossier aan de klachtencommissie overhandigd. Dit dossier bevatte de volgende stukken:

- Een rapport over de klachtbehandeling;
- De klachtbrief van Natasha;
- Het verslag van het intakegesprek met Natasha;
- De zienswijze van de betrokken motoragent;
- Foto's van een motor met de betrokken motoragent.

In het rapport over de klachtbehandeling heeft de politie onder de kop 'technisch onderzoek bromfiets' informatie opgenomen over de VOA. In dit stuk staat een deel van de hiervoor genoemde aantekeningen over de VOA. De conclusie dat het aannemelijk is dat de motorrijder links van de scooter is blijven rijden op het moment dat de bocht naderde en dat de scooter daardoor niet kon insturen staat niet in dit stuk. De politie heeft de verklaringen die Natasha, de bestuurder en de getuigen A en B bij de politie hebben afgelegd ook niet in het klachtdossier opgenomen.

Op de foto's van de motor is te zien dat aan de rechter voorzijde van de motor, boven het voorwiel, een transparant zit waarop het woord 'politie' is te zien.

Foto van een politiemotor. Deze motor is niet hetzelfde als de motor waar de motoragent op reed, maar die volgens de politie de transparanten wel op dezelfde plek heeft.

De klachtencommissie heeft twee klachtelementen onderzocht. Het eerste klachtelement ging over het feit dat de motoragent zich niet bekend had gemaakt als politie. Bij de beoordeling van dit klachtelement ging de klachtencommissie uit van de verklaring van de motoragent, omdat hij 18 jaar lang als motoragent werkte en

daar diverse rijopleidingen voor heeft gevolgd. De klachtencommissie adviseerde de politiechef om deze klacht ongegrond te verklaren.

Het tweede klachtelement ging over het optreden van de motoragent tijdens de achtervolging. Uit het verslag van de hoorzitting van de klachtencommissie blijkt dat de advocaat en de moeder van Natasha tijdens de hoorzitting vragen hebben gesteld over de resultaten van de VOA en over de verklaringen van de getuigen. Daar kwam tijdens de hoorzitting echter geen antwoord op. De klachtencommissie kwam tot de conclusie dat zij vanwege de tegenstrijdige verklaringen en het ontbreken van andere informatie, niet kon vaststellen wat er precies is gebeurd. Daarom onthield de klachtencommissie zich van het geven van een advies.

De politiechef nam voor het eerste klachtelement het advies van de klachtencommissie over en onthield zich van een uitspraak over het tweede klachtelement.

De reactie van de politiechef

Bij het onderzoek van de Nationale ombudsman bood de ombudsman de politie de gelegenheid om te reageren op de klachten die Natasha bij de ombudsman had ingediend. Daarbij stelde de ombudsman een aantal vragen over de informatie die de politie met de klachtencommissie heeft gedeeld.

Zijn standpunt over het optreden van de motoragent

De politie vindt dat de motoragent evenredig heeft opgetreden. De scooter had geen kenteken. Dat rechtvaardigde dat de motoragent optrad. De motoragent heeft vervolgens op verschillende manieren aan de bestuurder en Natasha kenbaar gemaakt dat hij een politieagent was. De politie gaat ervan uit dat de bestuurder en Natasha dat wisten. De bestuurder heeft ook verklaard dat hij de woorden 'stop' en 'politie' had gehoord. De bestuurder heeft er vervolgens voor gekozen om door te rijden, terwijl hij en Natasha geen helm op hadden en de rem van de scooter niet goed werkte. Voor de beoordeling van hoe de achtervolging verder is verlopen, gaat de politie uit van de verklaring van de motoragent. Het bevreemdt de politiechef dan ook dat de medewerkers die de VOA hebben verricht concludeerden dat de motor ter hoogte van de bocht naast de scooter reed. De motoragent hield juist afstand. Het zou kunnen dat de VOA uit is gegaan van de plek waar de motor na het incident stond. Maar daar reed de motor niet toen de scooter bij de bocht rechtdoor reed. De manier van handelen acht de politie professioneel en behoorlijk. De motoragent is in de nabijheid van de scooter blijven rijden, zolang het verkeer en de veiligheid dit mogelijk maakte. Met zijn kennis, ervaring en opleiding heeft de motoragent dit als verantwoord ingeschat, waarbij hij ook lette op medeweggebruikers.

Over de klachtbehandeling

De politie wijst erop dat het doel van klachtbehandeling is:

- Herstel van vertrouwen van de burger in de politie
- Het lerend vermogen van de politie versterken
- Het imago van de politie verbeteren

Klachtbehandeling is volgens de politiechef niet gericht op waarheidsvinding en is geen strafrechtelijk onderzoek.

De politie verstrekt de klachtencommissie binnen de wettelijke kaders alle gegevens die zij voor behandeling van de klacht en de advisering nodig acht. Voor het behandelen van een klacht zijn de zienswijzen van klager(s) en betrokken medewerker(s) het uitgangspunt. Dit geldt ook voor de behandeling door de klachtencommissie. Er worden geen stukken uit de politiesystemen aan het klachtdossier toegevoegd, tenzij dit echt noodzakelijk is voor de klacht. Als de klachtencommissie iets mist, kan zij dat bij de politie aangeven. Kijkend naar de doelen en de wijze van klachtbehandeling, acht de politie het dossier dat naar de klachtencommissie is gestuurd, voldoende. De getuigenverklaringen van getuigen A en B zijn niet bij de behandeling betrokken. Deze verklaringen gaan ook alleen over laatste 200 meter van het voorval. Zij geven

geen compleet beeld van wat er is gebeurd. De bevindingen van de VOA zijn in het klachtdossier opgenomen.

Kijkend naar het doel van klachtbehandeling en de inhoud van de klacht, heeft de politie de klacht volgens de politiechef op een behoorlijke wijze behandeld.

Informatie van de politieacademie

De ombudsman heeft besloten om informatie over de motorrijopleiding in te winnen bij de politieacademie. De Nationale ombudsman heeft hierover gesproken met een docent van de motorrijopleiding. Bij dit gesprek heeft de docent, voor zover van belang, het volgende verklaard.

De rijopleiding

De rijopleiding van de politieacademie bestaat in eerste instantie uit een basisrijopleiding. Daarnaast verzorgt de politieacademie een voortgezette rijopleiding en specialistische rijopleidingen.

De basisopleiding

Bij de basisopleiding besteedt de politieacademie veel aandacht aan hoe een politiemotoragent een goed stopteken geeft als hij iemand staande wil houden. De politie is volgens de wet verplicht om een stopteken aan andere weggebruikers te geven via een verlicht transparant of met gebaren of mondelinge aanwijzingen. Als een politiemotor een andere verkeersdeelnemer staande houdt dan is het dus belangrijk dat de motoragent duidelijke aanwijzingen geeft. Sommige motoren hebben een verlicht transparantsignaal aan de voorkant en de zijkant van de achterzijde van de motor. Bij de onopvallende motoren die onder andere bij de verkeershandhaving worden gebruikt zit het transparantsignaal in de kuip of in een tanktas aan de zijkant.

Als de politie een auto wilt laten stoppen is het mogelijk om van achter de auto een stopteken te geven omdat de autobestuurder dit in zijn of haar spiegel kan zien. Als het gaat om een bromfiets dan moet een motoragent náást die bromfiets gaan rijden om het stopteken mondeling hoorbaar of met handgebaren zichtbaar te maken voor de bestuurder van de bromfiets. Daarom leert de politieacademie de studenten om op die manier een stopteken aan een bromfiets te geven.

De voortgezette opleiding

Tijdens de voortgezette opleiding had de politieacademie een specifieke leeropdracht over het staande houden van bromfietzers. Daarbij leerde de politieacademie ook wat de student moet doen als een bromfietser weigert om aan een stopteken te voldoen. In de docentenhandleiding staat hierover dat de motoragent in dat geval aan de linker kant met zijn been ter hoogte van het voorwiel van de bromfietser moet gaan rijden. Vervolgens moet de motoragent de bromfietser naar rechts wijzen om duidelijk te maken dat hij of zij moet stoppen. Als de bromfietser niet voldoet aan het stopteken dan kan de motoragent afdwingen dat de bromfietser stopt door rustig naar rechts te sturen en langzaam te vertragen. De docent geeft er de voorkeur aan dat een motoragent de bromfietser al in het begin dwingt om te stoppen, om te voorkomen dat de bromfietser het stopteken negeert en de situatie tot een achtervolging leidt. Maar het kan ook een manier zijn om een bromfietser tot stoppen te dwingen als deze het stopteken blijft negeren. Bij de huidige voortgezette opleiding is deze leeropdracht geen vast onderdeel meer van de lesstof. De politieacademie besteedt tijdens de huidige opleiding nog wel aandacht aan de proportionaliteit en de subsidiariteit van het handelen van de politie bij het stoppen van een bromfiets. Dit is iets wat niet zwart-wit is. De kernboodschap van de politieacademie is, dat een motoragent voortdurend een inschatting moet maken van het risico van zijn handelen. Daarbij moet hij zijn eigen veiligheid en die van de andere verkeersdeelnemers in acht nemen. Dit is afhankelijk van de concrete situatie. Aan de hand van voorbeelden praten de docenten hierover met de studenten.

Factoren die invloed hadden op de risico-inschatting van de motoragent

De docent legt uit dat meerdere factoren invloed hebben op de inschatting van het risico, die een motoragent moet maken. Aan de ene kant staat het belang van de politie om op te treden. Bij het belang om op te treden spelen de ernst van de verdenking en de handhaving van de rechtsorde een rol. Aan de andere kant staat de mate van gevaarzetting. Voor de gevaarzetting is van belang wat de praktische mogelijkheden zijn om op te treden, wat de eigenschappen van de betrokken voertuigen zijn en hoe de verkeerssituatie ter plaatse eruit ziet.

Het belang van optreden

Volgens de docent kan er bij een scooter zonder kenteken vaak sprake zijn van een gestolen scooter. Dat is een misdrijf. Daar kwam bij dat de passagiers geen helm droegen. Dat is een reden om degenen die op de scooter zitten te controleren. De docent kan zich voorstellen dat het vermoeden dat er iets mis was met de scooter, werd versterkt doordat de bestuurder van de scooter doorreed nadat de motoragent hem een stopteken gaf. Het uitgangspunt van de politie is dan dat zij de scooter tot stoppen brengt vanuit haar taak om de rechtsorde te handhaven.

De eigenschappen van een motorfiets en een bromfiets

De motorfiets is een evenwichtsvoertuig. Dat maakt het voertuig gevoelig voor bijvoorbeeld een aanraking met een ander voertuig. Als er sprake is van een aanraking dan is het risico groot dat de motor zijn balans kwijtraakt en valt. Daarom moet de motoragent voor zijn eigen veiligheid een bepaalde 'bufferruimte' houden ten opzichte van andere verkeersdeelnemers.

Het gewicht van een voertuig met twee wielen heeft invloed op de balans. Hoe lichter het voertuig is, hoe sneller het uit balans raakt door een contact met een ander voertuig. De diameter van de wielen is ook van invloed op de stabiliteit. Een voertuig met kleine wielen is minder stabiel dan een voertuig met grote wielen. Als het tweewielig voertuig met een duopassagier rijdt, gedraagt het zich anders dan wanneer iemand alleen rijdt. De bewegingen van de duopassagier hebben invloed op de bewegingen van de motor. Als een duopassagier met zijn of haar gewicht naar de ene kant hangt, is het voor de bestuurder heel lastig om de andere kant op te sturen.

Welke alternatieven had de motoragent om de scooter staande te houden?

De motoragent had als alternatief om fysiek contact te zoeken met de bromfietser. Maar dan komt de veiligheid van alle betrokkenen in gevaar. Soms is het ook een mogelijkheid om iemand op basis van het kenteken te identificeren. Dat kenteken ontbrak juist bij de scooter.

De motoragent had er ook achter kunnen blijven rijden en via de meldkamer om assistentie kunnen vragen. Dan bestaat wel het risico dat de scooter op een bepaald moment de bebouwde kom in rijdt. Dan wordt de gevaarzetting aanmerkelijk groter voor andere verkeersdeelnemers. Die overweging zou de docent in dat geval maken. Het potentiële risico dat de scooter een woonwijk in rijdt weegt hij mee. Hij wil liever niet dat de bestuurder de bebouwde kom in gaat. Hij zou er dus niet voor kiezen om assistentie te vragen, met het risico dat de scooterbestuurder in afwachting van assistentie de bebouwde kom in rijdt.

Gelet op wat hij eerder vertelde over het belang van een duidelijk stopteken, kan de docent zich voorstellen dat de motoragent er voor koos om zoveel mogelijk naast de scooter te blijven rijden. Alleen door aan de scooterbestuurder kenbaar te blijven maken dat hij moest stoppen kon de motoragent de regie over de situatie houden.

Volgens de docent kan er wel een situatie ontstaan waarbij het gevaar te groot wordt om de achtervolging voor te zetten. Maar het is heel moeilijk een concrete grens te geven. Dat is heel sterk afhankelijk van de concrete omstandigheden. Die situatie zou zich volgens de docent bijvoorbeeld kunnen voordoen als er een te groot risico ontstaat voor andere verkeersdeelnemers. Daar zou sprake van kunnen zijn als de achtervolging plaatsvindt binnen de bebouwde kom waar bijvoorbeeld fietsers, voetgangers en kinderen aan het verkeer deelnemen. Dan wordt het gevaar veel groter. Zoals hiervoor al is gezegd, komt het erop neer dat de motoragent steeds een risicoanalyse moet maken en die moet hij kunnen uitleggen.

De positie van de duopassagier

De docent vindt dat de verantwoordelijkheid voor de veiligheid van Natasha volledig bij de bestuurder van de scooter lag. De docent ziet wel dat zij gevaar liep. Maar daar heeft de scooterbestuurder voor gezorgd door het stopteken van de motoragent te negeren en door te rijden.

Conclusie van de docent

Als de docent kijkt naar wat de politieacademie bij de voortgezette rijopleiding leert aan studenten, dan heeft de motoragent zich daaraan gehouden. De politieacademie leert de studenten dat zij in een dergelijke situatie moeten blijven proberen om duidelijk te maken dat de bestuurder van een bromfiets moet stoppen. En dat de motoragent onder bepaalde omstandigheden zelfs de stap kan maken om dat stoppen af te dwingen op de hiervoor omschreven manier. Verder is van belang dat het ging om een fietspad dat rechtdoor liep en daardoor overzichtelijk was. Voor zover dat nodig was, hield de motoragent ook rekening met de andere verkeersdeelnemers.